

Personer intagna på SiS LVM-hem under 2023

En tabellsammanställning av DOK inskrivningsintervju

INSTITUTIONSVÅRD I FOKUS, nr 10 2025

Institutionsvård i fokus ges ut av Statens institutionsstyrelse, SiS. Serien omfattar såväl sammanställningar, statistik, redovisningar och utvärderingar som forskningspublikationer. Forskningsrapporterna har en särskild markering på framsidan, en författarpresentation samt uppgifter om finansieringsförfarandet och den vetenskapliga granskningen.

Rapporterna som inte är forskningsrapporter produceras och bereds i regel inom forsknings- och utvecklingsavdelningen. Även företrädare för verksamheten och externa sakkunniga kan vara delaktiga i framtagningen av rapporter, antingen som medförfattare eller granskare.

Beslut om publicering fattas av ett redaktionsråd som består av företrädare från SiS Forsknings- och utvecklingsavdelning samt Kommunikationsavdelningen.

*Ansvarig utgivare för Institutionsvård i fokus är
SiS generaldirektör Elisabet Åbjörnsson Hollmark.*

ISBN: 978-91-89770-09-6

Personer intagna på SiS LVM-hem under 2023

En tabellsammanställning av DOK inskrivningsintervju

Publikationerna finns att beställa eller
ladda ner från SiS webbplats.
www.stat-inst.se

Engelsk titel: Institutional Care in Focus

Publikationsseriens adress:

Statens institutionsstyrelse
Box 1062, 171 22 Solna

Copyright: Statens institutionsstyrelse
Produktion: Stibo Complete. 2025.

 Svanenmärkt trycksak, 5041 0004

Personer intagna på SiS LVM-hem under 2023

En tabellsammanställning av DOK inskrivningsintervju

Förord

Statens institutionsstyrelse, SiS, ansvarar för individuellt anpassad tvångsvård för individer med substansberoende. En person med mycket svårt och långtgående substansberoende kan bli omhändertagen för vård utan samtycke enligt lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, LVM.

Den här tabellsammanställningen baseras på information från den intervju som görs med klienter vid intagning på ett LVM-hem (DOK inskrivningsintervju). Syftet med sammanställningen är att ge en beskrivning av klienternas bakgrund, deras situation inom olika livsområden¹ samt det behov av hjälp och stöd som de själva uppger vid intagning.

Tabellsammanställningen är framtagen vid SiS sektion för forskning och utvärdering.

¹ DOK-formulärets kapitel i intervjudelen kallas för livsområden. Ett livsområde ska spegla klientens vardagsliv. Fokus riktas mot faktorer som påverkar livet, som bland annat fysisk och psykisk hälsa, familj och relationer, bruk av alkohol och narkotika samt inblandning i kriminalitet.

Innehållsförteckning

Inledning.....	7
SiS inskrivningsintervju DOK	8
Lagrum för placering inom SiS	9
SiS vårdplatser och avdelningar.....	10
Behandlingsplanering inom SiS	11
Vård- och behandlingsinsatser inom SiS	12
SiS samarbete med socialtjänsten.....	13
Materialet i sammanställningen.....	14
Datakvalitet	14
Läsanvisningar	14
Tabellsammanställning för år 2023	15
1. Administrativa uppgifter	16
Tabellförteckning.....	16
Tabeller	16
2. Behandlingskontakt	18
Tabellförteckning.....	18
Tabeller	18
3. Alkohol och andra droger	20
Tabellförteckning.....	20
Tabeller	21
4. Hälsa	28
Tabellförteckning.....	28
Tabeller	28
5. Kriminalitet	32
Tabellförteckning.....	32
Tabeller	32

6. Uppväxt.....	35
Tabellförteckning.....	35
Tabeller.....	35
7. Relationer	36
Tabellförteckning.....	36
Tabeller.....	36
8. Boende.....	38
Tabellförteckning.....	38
Tabeller.....	38
9. Utbildning och försörjning	40
Tabellförteckning.....	40
Tabeller.....	40
10. Sysselsättning och fritid	42
Tabellförteckning.....	42
Tabeller.....	42
Referenser	43

Inledning

På SiS LVM-hem vårdas klienter enligt lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, LVM. LVM-hemmen tar också emot ett mindre antal klienter som under kortare tid kan vårdas enligt socialtjänstlagen (2001:453, SoL), till exempel i samband med att LVM-vården avslutas och klienten inväntar plats på hem för vård och boende, HVB.

Tabellsammanställningen inleds med beskrivningar om DOK inskrivningsintervju, lagrummen för placering på SiS LVM-hem, SiS vård och behandling samt det material som används i tabellerna. Därefter redovisas resultatet av intervjuerna för varje livs-område i form av en inledande sammanfattning samt i tabeller.

SiS inskrivningsintervju DOK

DOK (Dokumentationssystem inom missbruksvården) är en strukturerad intervju som används för att kartlägga problem, behov och resurser hos klienterna som placeras inom SiS. Intervjun fyller flera syften och består av ett stort antal frågor om bland annat substansberoende, kriminalitet, hälsa, försörjning samt familje- och boendesituation. Intervjun innefattar även uppgifter om klientens bakgrund och behandlingshistoria. Utöver de frågor som ställs inom varje område ombeds även klienterna att ange hur oroade de är över sin situation samt skatta sitt hjälpbehov inom varje område.

DOK inskrivningsintervju har flera syften och avser bland annat att göra klienten delaktig i sin vård och behandling genom att själv få beskriva sin situation, sina önskemål och sitt hjälpbehov. Kartläggningen med DOK syftar även till att skapa underlag för bedömning, utredning och behandlingsplanering.² Information från DOK intervjuerna ska också kunna användas för lokal verksamhetsuppföljning och planering där LVM-hemmen kan sammanställa uppgifter från flera intervjuer och på så sätt se vilka behov klienterna har som grupp och om dessa varierar över tid. På motsvarande sätt kan SiS centralt sammanställa uppgifter för att få en övergripande bild av målgruppen och kunna jämföra till exempel män och kvinnor eller olika åldersgrupper. Informationen från intervjuerna ska även kunna utgöra underlag för extern tillsyn och granskning, forskning samt för internationella statistikaktörer som EU:s narkotikabyrå, EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction).

För att klienten ska kunna minnas och beskriva tiden innan placeringen så bra som möjligt, ska inskrivningsintervjun genomföras snarast och i samband med inskrivning på LVM-hemmet. De medarbetare som utsetts till att hålla intervjun har särskild utbildning i intervjuförfarande och dokumentation. Det tar i genomsnitt en timme att genomföra intervjuerna men tidsåtgången kan variera beroende på hur klienten mår. Det är frivilligt att delta i intervjun och vissa klienter vill eller kan av olika orsaker inte bli intervjuade. Den medarbetare som skulle ha genomfört intervjun ska i sådana fall besvara formulärets frågor om bakgrundsinformation och bortfall med hjälp av aktmaterial. Här registreras även anledningen till att intervjun inte genomfördes.

² DOK manual med tillhörande formulär & Rutin för Behandlingsplanering LVM, 1.4.2-6806-2020

Lagrum för placering inom SiS

Enligt 4 § LVM ska tvångsvård beslutas om en person till följd av substansberoende är i behov av vård som inte kan ges på frivillig väg, och utsätter sin fysiska eller psykiska hälsa för allvarlig fara, riskerar att förstöra sitt liv, eller allvarligt skada sig själv eller närstående.³ Vid ett planerat omhändertagande har läkare, anhöriga eller myndigheter gjort en anmälan till socialtjänsten. Även handläggare eller annan personal inom socialtjänsten kan informera socialnämnden om att frivilliga åtgärder inte är tillämpliga för individen och därefter kan en utredning påbörjas. Socialtjänsten utreder anmälan och om utredningen visar att det finns skäl att bereda personen vård enligt LVM ska socialnämnden ansöka om tvångsvård hos förvaltningsrätten.⁴

Om det är sannolikt att personen kan beredas vård enligt LVM och beslutet inte kan avvaktas av hänsyn till individens liv och hälsa kan socialnämnden göra ett omedelbart omhändertagande i enlighet med 13 § LVM, som sedan kan gå över till planerad vård. Om socialnämnden beslutar om ett omedelbart omhändertagande, ska beslutet senast dagen efter lämnas till förvaltningsrätten för granskning. Rätten måste ta ställning till beslutet inom några dagar. Om vården ska fortsätta måste socialnämnden göra en ordinarie ansökan inom en given tidsram.

Enligt 27 § LVM ska LVM-hemmet i samverkan med socialtjänsten, erbjuda klienten möjlighet att vårdas utanför institutionen så fort det är lämpligt. Den sammanlagda vårdtiden enligt LVM kan uppgå till sex månader men institutionschefen kan i samråd med socialtjänsten besluta om utskrivning tidigare än så.

³ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-1988870-om-var-d-av-missbrukare-i-vissa-fall_sfs-1988-87

⁴ LVM – Handbok för socialtjänsten

SiS vårdplatser och avdelningar

Under 2023 fanns 353 platser (140 för kvinnor och 213 för män) fördelade över SiS elva LVM-hem. Vid fyra LVM-hem vårdades kvinnor och vid sju LVM-hem vårdades män.

LVM-vårdens främsta syfte är att avbryta det livshotande substansberoendet, påbörja behandling och motivera personen till fortsatt vård i frivillig form. Vården inleds i låsbara former men så fort klientens fysiska och psykiska hälsa medger ska klienten flyttas till vård i öppnare former på LVM-hemmet. Vid vård enligt § 27 är klienten fortfarande inskriven i LVM-vården, men kan till exempel bo på ett "vanligt" hem för vård och boende eller bo hemma och delta i öppenvårdsinsatser. Om klienten avviker eller återfaller i substansbruk under § 27-vistelsen kan klienten återföras till LVM-hemmet.

Behandlingsplanering inom SiS

När en klient ska vårdas enligt LVM upprättar socialtjänsten en vårdplan för den vård som ska anordnas och formulerar ett uppdrag till den som ska utföra vården. Utifrån socialtjänstens vårdplan och uppdrag, som övergripande beskriver klientens behov, mål och insatser, ska SiS upprätta en behandlingsplan med fokus på genomförandet i detalj och över tid. Socialtjänstens underlag utgör, tillsammans med DOK inskrivningsintervju, kartläggning av substansberoendet samt samtal och kartläggningar som genomförs av avdelningspersonal, psykolog och sjuksköterska, grunden för att bedöma vårdbehov, formulera mål och planera behandlingsaktiviteter. I enlighet med SiS rutin för behandlingsplanering⁵ och riktlinjer för utformning och genomförande av SiS LVM-vård⁶ upprättas behandlingsplaner som anger vilka mål och delmål klienten ska arbeta med, vem som ansvarar för att genomföra de planerade aktiviteterna samt när och hur planen ska följas upp. Behandlingsplaneringen sker i flera steg i samverkan med klienten och socialtjänsten. För att klienten ska känna sig delaktig och ges inflytande över sin vård genomförs löpande avstämnings- och uppföljningssamtal där SiS medarbetare för dialog om behandlingsplanen och klientens egen uppfattning om vårdbehov och insatser. I de fall där det bedöms lämpligt och med klientens samtycke kan klientens familj eller nätverk göras delaktiga i behandlingsplaneringen.⁷

För klienterna inom LVM-vården utgör substansberoendet och dess konsekvenser det dominerande problemet och ska därför vara i fokus för aktiviteter och insatser. För att skapa bättre förutsättningar för livet efter avslutad vård är det också viktigt att beakta och adressera klientens övriga problem och resurser men behandlingsaktiviteterna måste inledningsvis anpassas till substansberoendet.

Alla klienter ska erbjudas att genomgå en fördjupad utredning (SiS utredning LVM) med fokus på substansberoendet, dess orsaker och konsekvenser samt relaterade områden som till exempel kriminalitet, social utsatthet och psykisk och fysisk hälsa.⁸

⁵ Rutin för Behandlingsplanering LVM. Dnr 1.4.2-6806-2020

⁶ Riktlinjer för utformning och genomförande av SiS LVM vård. Dnr 1.4.2-4652-2014

⁷ Rutin för Behandlingsplanering LVM. Dnr 1.4.2-6806-2020

⁸ SiS utredning LVM, Dnr 1.4.2 -1031- 2018

Vård- och behandlingsinsatser inom SiS

Utgångspunkten för SiS vård och behandling är att genom omsorg och en fungerande vardagsstruktur verka för det som stabiliserar tillvaron under placeringen. Målsättningen är att skapa tillräcklig stabilitet i personens fungerande och livssituation så att fortsatta vårdinsatser kan ges utanför institutionsmiljön. Motivations- och förändringsarbete förutsätter grundläggande trygghet och säkerhet, välfungerande vardagsrutiner med tid för samtal och relationsskapande mellan klienten och behandlaren. Enligt SiS riktlinjer för kunskapsbaserade behandlingsprogram ska samtliga LVM-hem erbjuda behandlingsprogrammen ÅP (Återfallsprevention) och ACT (Acceptance and Commitment Therapy) samt strukturerade MI-samtal.⁹ På ett mindre antal hem erbjuds behandlingsprogrammet ESL (Ett Självständigt Liv), som är avsett för klienter med lägre funktionsnivå.¹⁰

⁹ Riktlinjer för arbete med kunskapsbaserade program. Dnr 1.4.2-904-2022.

¹⁰ Läs mer om ESL pd: (<https://www.stat-inst.se/var-verksamhet/behandlingsmetoder/>).

SiS samarbete med socialtjänsten

Under vårdtiden har kommunernas socialtjänst det övergripande vårdansvaret för klienten och ska svara för att planera och följa upp vården. SiS ska löpande informera socialtjänsten om hur vården och behandlingen fortskrider.¹¹ Vid behandlingsstart ska socialtjänsten bjudas in till ett uppdragsmöte och därefter till regelbundna uppföljningsmöten. På uppföljningsmötena diskuteras utvecklingen av vården och behandlingen och vidare planering av denna. Socialtjänsten ska hållas uppdaterad om de framsteg som görs, vilka hinder som har identifierats och hur dessa har åtgärdats. Förslag på större förändringar av vård- och behandlingsinnehåll ska diskuteras och förankras med socialtjänsten. En dialog ska kontinuerligt föras med socialtjänsten om planering för placering för vård i annan form enligt 27 § LVM och för tiden efter utskrivning från SiS.¹²

För att åstadkomma varaktiga förändringar måste samarbetet mellan SiS, socialtjänsten och regionerna fungera väl och det behöver utifrån behov säkerställas fortsatta insatser såsom hälso- och sjukvård, vård av skadligt bruk och beroende, sysselsättning, utbildning och boende efter placeringen på SiS.

¹¹ LVM- Handbok för socialtjänsten

¹² Rutin för Behandlingsplanering LVM, 1.4.2-6806-2020

Materialet i sammanställningen

Sammanställningens tabeller återger ett urval av klienternas svar på frågorna i DOK inskrivningsintervju samt intervjuarens svar på frågor om administrativa uppgifter och bortfall. En del klienter vårdas flera gånger enligt LVM under ett och samma år och kan därför ha blivit intervjuade flera gånger. I sammanställningen redovisas endast ett intervjutillfälle per klient.

Datakvalitet

När intervjuer används som insamlingsmetod finns alltid en risk att svarspersonen anpassar sina svar efter till exempel intervjuarens och samhällets förväntningar. Klienterna som besvarar intervjun befinner sig också i en sårbar position och är omhändertagna med tvång, vilket i vissa fall kan tänkas påverka deras svar. Olika intervjuare kan också få olika svar eller tolka svaren på olika sätt. Denna felkälla minskas troligen genom intervjuformulärets struktur med nästan enbart fasta svarsalternativ, att intervjun har en tillhörande manual för genomförande samt att intervjuarna har genomgått utbildning. En annan möjlig felkälla är att frågorna ofta rör händelser som inträffat en tid tillbaka. För att minska andelen felaktiga svar ombeds även klienterna att hellre avstå från att svara än att ge osäkra eller felaktiga svar. Intervjun ska avbrytas om klienten bedöms ge oriktiga svar. Då bortfallet avseende deltagande i DOK inskrivningsintervju är stort behöver generaliseringar och tolkningar genomföras med försiktighet.

Läsanvisningar

Redovisningen av tabellerna följer de livsområden som ingår i intervjun. Respektive område inleds med en resultatsammanfattning och en förteckning över ingående tabeller följt av tabellerna med klienternas svar. Klienternas svar redovisas fördelade på kön och ålder. I tabellrubriken framgår frågenumret i DOK inskrivningsformulär¹³ samt vilken grupp klienter som redovisningen rör. I tabellens nedre del anges hur många som besvarat den aktuella frågan och det interna bortfallet. För att minska risken för att enskilda individer ska kunna identifieras i tabellerna, redogörs inte svar på frågor och delfrågor där exakt antal svar anges och som besvarats av färre än fem individer. Dessa svar markeras istället med ett kryss (x). Av samma anledning redovisas följdfrågor, det vill säga frågor som baseras på om klienten svarat ja på den föregående frågan, endast fördelat på kön eftersom antalet observationer ofta är för få för att även redovisas fördelat efter åldersgrupp.

¹³ DOK- inskrivningsformulär med tillhörande manual finns tillgänglig på SiS webbplats.

Tabellsammanställning för år 2023

Under 2023 genomfördes 853 intagningar (336 kvinnor och 517 män) på SiS LVM-hem. Majoriteten vårdades med stöd av LVM men vid kortare tillfällen under året vårdades 22 av dessa frivilligt på SiS med stöd av SoL.¹⁴

Tabellsammanställningen bygger på information från de 497 klienter som deltog i de personliga intervjuerna under 2023, vilket utgör 59 procent av samtliga placerade under året. Av de intervjuade är 289 män (58 procent) och 208 kvinnor (42 procent). Klienterna som ingår är mellan 18 och 81 år gamla, med en medelålder på 38 år för båda könen.

¹⁴ SiS i korthet 2023.

I. Administrativa uppgifter

Inskrivningsformuläret kan besvaras på tre sätt. Strax över 70 procent av klienterna genomgick en personlig intervju eller telefonintervju.

Nära 30 procent av klienterna ville eller kunde inte intervjuas och formulärets besvarades istället av behandlingspersonalen med hjälp av aktmaterial. Den vanligaste anledningen till att formuläret besvarats med aktmaterial var att klienten inte ville medverka i en intervju (61 procent).

TABELLFÖRTECKNING

Denna del fylls i av SiS medarbetare

- Tabell 1.1 Hur formuläret besvarats (A14a)
- Tabell 1.2 Upplever intervjuaren svaren som tillförlitliga (L1)
- Tabell 1.3 Klientens språkförståelse (L4)
- Tabell 1.4 Genomfördes hela intervjun vid ett tillfälle (L6a)
- Tabell 1.5 Genomsnittlig tid för intervju (L7)

TABELLER

Tabell 1.1 Hur formulären besvarats. Andel per kön och åldersgrupp (A14a). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Personlig intervju	68	81	89	75	69	69		73
Telefonintervju	0	0	0	0	1	0		0
Aktmaterial	31	19	11	25	31	31		27
Procentbas, antal	419	258	117	114	242	204		677
Bortfall, antal	0	0	0	0	0	0		0
Totalt, antal	419	258	117	114	242	204		677

Max ett formulär per klient ingår. Formulär besvarade med aktmaterial ingår inte i resten av rapporten.

Tabell 1.2 Upplever intervjuaren svaren som tillförlitliga. Andel per kön och åldersgrupp (L1). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Ja	86	86	94	90	87	78		86
Nej	14	14	6	10	13	22		14
Procentbas, antal	263	191	96	78	151	129		454
Bortfall, antal	26	17	8	7	17	11		43
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

Tabell 1.3 Klientens språkförståelse. Andel per kön och åldersgrupp (L4). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år	45 år & äldre	
God språkförståelse	97	98	98	99	98	95	97
Viss språkförståelse	3	2	2	1	2	5	3
Använt tolk/teckentolk vid intervjun	0	0	0	0	0	0	0
Procentbas, antal	263	192	97	78	151	129	455
Bortfall, antal	26	16	7	7	17	11	42
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140	497

**Tabell 1.4 Genomfördes hela intervjun vid ett och samma tillfälle?
Andel per kön och åldersgrupp (L6a). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år	45 år & äldre	
Ja	70	64	68	69	66	68	67
Nej	30	36	32	31	34	32	33
Procentbas, antal	262	191	96	78	151	128	453
Bortfall, antal	27	17	8	7	17	12	44
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140	497

Tabell 1.5 Genomsnittlig tid för intervju i minuter per kön och åldersgrupp (L7).

	Kön		Åldersgrupp				Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år	45 år & äldre	
Antal minuter	77	76	74	79	76	77	76
Antal klienter	261	190	96	78	149	128	451

Det totala bortfallet är 9,3 procent.

2. Behandlingskontakt

Många av de klienter som placeras enligt LVM har en lång historik av skadligt bruk och beroende. Två tredjedelar av klienterna uppger att de tidigare har fått vård för narkotikaanvändning. Fördelat på åldersgrupper uppger 88 procent av klienterna i åldersgruppen 25–29 år och 23 procent av klienterna i åldersgruppen 45 år och äldre att de vårdats för narkotikaanvändning. Nära hälften av alla klienter uppger att de tidigare vårdats för alkoholanvändning, problematiken är dock vanligast i de äldre åldersgrupperna (30 och äldre). Det är 39 procent av klienterna som uppger att de tidigare vårdats för användning av läkemedel. En fjärdedel av klienterna har tidigare vårdats enligt LVU, 40 procent har tidigare vårdats enligt LVM och 37 procent har tidigare vårdats enligt LPT. Två tredjedelar av klienterna har erfarenhet av frivillig psykiatrisk vård.

TABELLFÖRTECKNING

Denna del besvaras av klienterna

Tabell 2.1	Tidigare vård för alkohol, narkotika eller läkemedel (B2)
Tabell 2.2	Tidigare sökt hjälp för alkohol, narkotika eller läkemedel (B4)
Tabell 2.3	Frivillig psykiatrisk vård, någon gång (B5a1, B5a2)
Tabell 2.4	Frivillig psykiatrisk vård, senaste sex månaderna (B5c1, B5c2)
Tabell 2.5	Tidigare vårdats enligt LVU, LVM eller LPT, någon gång (B6a1, B6a2, B6a3).
Tabell 2.6	Tidigare vårdats enligt LVU, LVM eller LPT, senaste sex månaderna (B6c1, B6c2, B6c3)

TABELLER

Tabell 2.1 Tidigare vård för användning av alkohol, narkotika och läkemedel. Andel per kön och åldersgrupp (B2). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Alkohol	51	40	26	27	49	71		47
Narkotika	64	64	86	88	72	23		64
Läkemedel	41	38	59	52	43	13		39

Det totala bortfallet för respektive fråga är 0,8 – 1,0 procent.

Tabell 2.2 Tidigare själv sökt hjälp för problem med alkohol, narkotika eller läkemedel. Andel per kön och åldersgrupp. (B4). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Ja	77	77	80	86	86	59		77
Nej	23	23	20	14	14	41		23
Procentbas, antal	262	196	98	79	149	132		458
Bortfall, antal	27	12	6	6	19	8		39
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

**Tabell 2.3 Någon gång fått frivillig psykiatrisk vård.
Andel per kön och åldersgrupp (B5a1, B5a2). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Ja	64	72	83	70	74	47		67
Nej	36	28	17	30	26	53		33
Procentbas, antal	280	207	103	83	164	137		487
Bortfall, antal	9	1	1	2	4	3		10
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

**Tabell 2.4 Fått frivillig psykiatrisk vård senaste sex månaderna.
Andel per kön och åldersgrupp (B5c1, B5c2). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Ja	35	44	56	44	40	22		39
Nej	65	56	44	56	60	78		61
Procentbas, antal	274	207	100	82	163	136		481
Bortfall, antal	15	1	4	3	5	4		16
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

**Tabell 2.5 Någon gång tidigare vårdats enligt LVU, LVM eller LPT.
Andel per kön och åldersgrupp (B6a1, B6a2, B6a3). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
LVU	22	26	40	28	25	8		24
LVM	40	38	23	40	49	40		40
LPT	35	41	45	52	44	15		37

Det totala bortfallet för respektive fråga är 0,2 – 2,8 procent.

**Tabell 2.6 Vårdad enligt LVU, LVM eller LPT de senaste sex månaderna.
Andel per kön och åldersgrupp (B6c1, B6c2, B6c3). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
LVU	0	1	2	0	0	0		0
LVM	9	11	9	5	14	9		10
LPT	11	24	27	27	16	3		17

Det totala bortfallet för respektive fråga är 0,2 – 2,8 procent.

3. Alkohol och andra droger

Alkohol är den vanligaste primärdrogen¹⁵ för både kvinnor och män. Fördelat på åldersgrupper är alkohol som primärdrog vanligast i den äldsta åldersgruppen (45 år och äldre), medan lugnande medel är vanligast för den yngsta åldersgruppen (18–24 år). Nära hälften av klienterna uppger att de någon gång injicerat och 22 procent att de har ett aktivt injektionsbruk (injicerat under de senaste 30 dagarna). Drygt hälften av klienterna uppger att de har ett aktuellt blandbruk av substanser, definierat som att ha använt flera olika substanser vid samma dag, de senaste 30 dagarna vid tiden för intervjun. Blandbruk är vanligt i alla åldersgrupper utom den äldsta (45 år och äldre). Debutåldern är lägst för alkohol (15 år) följt av hasch, marijuana och lösningsmedel (16 år). Substitutionsbehandling kan genomföras vid skadligt bruk och beroende av opioider, 9 procent av klienterna uppger att de har en pågående substitutionsbehandling och 10 procent uppger att de tidigare har genomfört substitutionsbehandling.

TABELLFÖRTECKNING

Denna del besvaras av klienterna

Tabell 3.1	Användning av droger, någon gång (C1_1a-C1_18a)
Tabell 3.2	Användning av läkemedel utan ordination, någon gång (C2_21a-C2_27a)
Tabell 3.3	Användning av droger, senaste sex månaderna (C1_1c-C1_18c)
Tabell 3.4	Användning av läkemedel utan ordination, senaste sex månaderna (C2_21c-C2_27c)
Tabell 3.5	Användning av droger, senaste 30 dagarna (C1_1d-C1_18d)
Tabell 3.6	Användning av läkemedel utan ordination, senaste 30 dagarna (C2_21d-C2_27d)
Tabell 3.7	Genomsnittlig debutålder för olika preparat (C1_1b-C1_18b, C2_21b-C2_27b)
Tabell 3.8	Primärdrog (C3_1a)
Tabell 3.9	Använt olika preparat samma dag, senaste 30 dagarna (C4)
Tabell 3.10	Injektionsmissbruk (C5a)
Tabell 3.11	Genomsnittlig debutålder vid injektion (C5b)
Tabell 3.12	Deltagit i sprututbytesprogram (C5a, C6)
Tabell 3.13	Delat injektionsverktyg (C5a, C7)
Tabell 3.14	Substitutionsbehandling (C8a)
Tabell 3.15	Läkemedelsbehandling för alkoholberoende (C9a)
Tabell 3.16	Senaste missbruksfria period (C10a)

¹⁵ Med primärdrog avses den drog som orsakar mest problem/utgör anledning till intagning på SiS (DOK-inskrivningsformulär).

TABELLER

**Tabell 3.1 Användning av olika droger någonsin.
Andel per kön och åldersgrupp (C1_1a – C1_18a). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Alkohol	98	96	98	94	97	100		97
Hasch	75	72	94	94	84	35		74
Amfetaminer	72	70	84	89	83	37		71
Marijuana	69	65	84	86	83	27		67
Kokain	64	62	85	88	72	23		63
MDMA/ecstasy/andra derivat	59	62	87	79	73	15		60
Andra opioider	50	49	64	68	63	13		50
Heroin	46	44	53	55	57	20		45
Metamfetaminer	44	40	45	51	58	18		42
LSD	49	33	51	50	55	16		42
Ketamin	38	30	44	46	44	10		35
Andra hallucinogener	35	26	34	34	46	10		31
GHB, GBL	22	21	14	30	34	8		21
Crack	20	23	30	34	21	8		21
Lösningsmedel	20	16	22	15	25	11		18
Anabola steroider	21	2	9	18	19	5		13
Syntetiska katinoner	17	6	18	18	11	7		12
Annat kokain	11	6	11	8	9	7		9

Det totala bortfallet för respektive fråga är 7,0 – 9,5 procent.

**Tabell 3.2 Användning av läkemedel utan eller utöver ordination någonsin.
Andel per kön och åldersgrupp (C2_21a – C2_27a). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Bensodiazepiner	69	72	90	95	81	29		70
Buprenorfin	51	50	58	72	66	14		51
Metadon	33	34	32	42	50	11		33
Andra smärtstillande läkemedel	35	33	43	50	36	17		34
Fentanyl	29	31	33	34	42	11		30
Andra dämpande läkemedel	28	20	31	28	32	10		25
Barbiturater	9	6	1	10	13	4		7

Det totala bortfallet för respektive fråga är 7,4 – 10,1 procent.

Tabell 3.3 Användning av olika droger de senaste sex månaderna. Andel per kön och åldersgrupp (C1_1c – C1_18c). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Alkohol	79	72	73	65	67	95		76
Amfetaminer	52	59	68	76	66	18		55
Hasch	50	52	76	75	54	14		51
Marijuana	44	37	54	64	45	12		41
Kokain	29	41	61	53	32	5		34
Andra opioider	28	38	52	48	34	5		32
Heroin	23	28	37	33	28	8		25
Metamfetamin	23	27	31	32	34	7		25
MDMA, ecstasy och andra derivat av stimulantia	19	27	39	26	27	4		23
Ketamin	13	12	23	13	14	4		13
LSD	9	9	12	13	13	1		9
Crack	5	11	13	15	5	2		8
Andra hallucinogener	8	7	14	6	9	2		7
Syntetiska katinoner	6	4	11	6	3	3		5
GHB, GBL	4	5	2	8	7	0		4
Anabola steroider	6	1	5	4	5	1		4
Annat kokain	4	5	9	4	3	2		4
Lösningsmedel	3	3	7	4	2	1		3

Det totala bortfallet för respektive fråga är 7,8 – 10,9 procent.

Tabell 3.4 Användning av olika läkemedel utan eller utöver ordination de senaste sex månaderna. Andel per kön och åldersgrupp (C2_21c – C2_27c). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Bensodiazepiner	56	65	85	82	67	21		60
Buprenorfin	26	37	41	45	39	6		31
Andra smärtstillande läkemedel	15	19	25	25	19	5		17
Andra dämpande läkemedel	15	16	25	23	15	5		16
Metadon	8	15	12	15	14	5		11
Fentanyl	6	15	17	13	11	2		10
Barbiturater	2	2	0	5	3	1		2

Det totala bortfallet för respektive fråga är 8,0 – 10,9 procent.

**Tabell 3.5 Användning av olika droger de senaste 30 dagarna.
Andel per kön och åldersgrupp (C1_1d – C1_18d). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Alkohol	61	52	54	40	50	78		57
Amfetaminer	37	43	44	61	50	12		40
Hasch	35	36	54	54	37	8		35
Marijuana	31	24	40	37	33	8		28
Andra opioider	22	25	35	32	28	5		23
Kokain	18	25	38	30	19	4		21
Metamfetaminer	17	23	20	22	30	7		20
Heroin	12	18	24	15	18	4		15
MDMA, ecstasy eller andra derivat av stimulantia	10	14	20	11	15	3		12
Crack	3	8	8	6	5	2		5
Ketamin	4	3	6	4	5	1		4
Annat kokain	2	3	3	4	3	2		3
Syntetiska katinoner	3	3	5	4	1	3		3
Andra hallucinogener	2	4	5	0	4	2		3
Lösningsmedel	2	3	5	1	1	1		2
GHB, GBL	2	2	0	6	2	0		2
LSD	2	3	1	5	3	1		2
Anabola steroider	3	1	1	3	3	1		2

Det totala bortfallet för respektive fråga är 8,0 – 11,1 procent.

Tabell 3.6 Användning av olika läkemedel utan eller utöver ordination de senaste 30 dagarna. Andel per kön och åldersgrupp (C2_21d – C2_27d). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Bensodiazepiner	43	55	66	69	53	16		48
Buprenorfin	19	23	22	28	29	5		21
Andra smärtstillande läkemedel	10	14	16	16	13	4		12
Andra dämpande läkemedel	11	12	17	14	14	4		11
Metadon	6	10	9	8	9	4		7
Fentanyl	3	9	9	6	7	2		6
Barbiturater	1	1	0	1	1	1		1

Det totala bortfallet för respektive fråga är 8,2 – 11,1 procent.

Tabell 3.7 Genomsnittlig debutålder för olika preparat per kön och åldersgrupp (C1_1b – C1_18b, C2_21b – C2_27b).

	Kön				Åldersgrupp								Samtliga	
	Man		Kvinna		18-24		25-29		30-44		45+			
	Ålder	N	Ålder	N	Ålder	N	Ålder	N	Ålder	N	Ålder	N	Ålder	N
Alkohol	15	251	15	184	14	93	14	74	14	140	16	128	15	435
Heroin	23	114	20	85	19	48	21	44	23	82	26	25	22	199
Andra opioider	20	121	18	90	16	60	18	50	21	86	26	15	19	211
Kokain	21	155	20	112	17	78	20	68	22	97	29	24	21	267
Crack	23	46	21	43	19	28	22	24	22	26	31	11	22	89
Annat kokain	22	21	22	10	17	10	19	6	27	8	26	7	22	31
Amfetaminer	20	180	18	134	16	80	19	69	19	121	24	44	19	314
Metamfetaminer	20	98	19	62	17	39	20	33	20	70	23	18	20	160
Syntetiska katinoner	22	37	17	9	17	16	23	14	23	8	26	8	21	46
MDMA/ecstasy	20	149	19	112	17	83	19	61	21	99	25	18	19	261
LSD	21	120	20	57	17	48	20	39	23	72	22	18	21	177
Ketamin	25	88	24	55	19	40	23	34	28	57	32	12	25	143
Andra hallucinogener	21	83	19	45	18	31	19	27	22	60	24	10	20	128
Hasch	16	193	16	140	15	91	16	75	16	124	19	43	16	333
Marijuana	16	173	15	121	14	81	16	66	16	118	18	29	16	294
Lösningsmedel	16	49	17	27	15	18	15	11	17	33	16	14	16	76
GHB, GBL	23	55	22	35	18	13	21	23	23	44	27	10	22	90
Anabola steroider	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	24	41
Metadon	24	77	22	56	19	30	22	31	25	60	30	12	23	133
Buprenorfin	23	125	21	89	18	54	21	57	23	86	32	17	22	214
Barbiturater	22	21	21	8	x	x	x	x	x	x	x	x	21	29
Bensodiazepiner	20	170	19	132	17	86	19	71	20	113	25	32	19	302
Andra dämpande läkemedel	22	65	20	34	16	29	19	21	22	39	34	10	21	99
Fentanyl	24	63	21	54	18	31	21	24	24	53	33	9	23	117
Andra smärtstillande läkemedel	23	80	21	59	17	38	19	36	24	44	34	21	22	139

x= Innehåller celler med (n)= fem personer eller färre.

Tabell 3.8 Primärdrag. Andel per kön och åldersgrupp (C3_1a). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Alkohol	44	31	13	13	28	85		38
Opioider	15	21	21	24	21	6		17
Centralstimulerande medel	19	20	18	24	28	7		19
Lugnande medel	10	18	25	19	12	1		13
Hallucinogener	0	1	1	0	1	0		0
Cannabis	11	7	17	17	7	1		9
Andra medel	2	2	5	4	2	0		2
Procentbas, antal	282	205	103	84	161	139		487
Bortfall, antal	7	3	1	1	7	1		10
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

Tabell 3.9 Använt flera olika medel under samma dag de senaste 30 dagarna. Andel per kön och åldersgrupp (C4). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Ja	53	56	71	75	61	21		54
Nej	47	44	29	25	39	79		46
Procentbas, antal	265	196	98	80	152	131		461
Bortfall, antal	24	12	6	5	16	9		36
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

Tabell 3.10 Injektionsmissbruk. Andel per kön och åldersgrupp (C5a). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Aldrig injicerat	47	48	53	28	31	74		47
Injicerat någon gång, men inte det senaste året	16	14	9	19	17	15		15
Injicerat någon gång under det senaste året, men inte under de senaste 30 dagarna	16	13	14	19	23	4		15
Injicerar för närvarande (under senaste 30 dagarna)	21	25	24	34	28	6		22
Procentbas, antal	285	208	103	85	166	139		493
Bortfall, antal	4	0	1	0	2	1		4
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

Tabell 3.11 Genomsnittlig ålder vid första injektion per kön och åldersgrupp (C5b).

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Medelålder	23	21	20	21	23	24		22
Antal	144	105	48	61	109	31		249

Tabell 3.12 Deltagit i sprutbytesprogram. Klienter som någon gång har injicerat (C5a). Andel per kön och åldersgrupp (C6). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Ja	44	50	26	36	62	47		47
Nej	56	50	74	64	38	53		53
Procentbas, antal	135	102	46	56	103	32		237
Bortfall, antal	16	7	2	5	12	4		23
Totalt, antal	151	109	48	61	115	36		260

Tabell 3.13 Delat injektionsverktyg med andra. Klienter som någon gång har injicerat (C5a). Andel per kön och åldersgrupp (C7). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Nej, aldrig	34	22	44	30	22	29		29
Delat men inte det senaste året	36	36	21	25	42	54		36
Delat det senaste året men inte under de senaste 30 dagarna	20	22	15	30	21	14		21
Delat de senaste 30 dagarna	11	19	21	15	15	3		15
Procentbas, antal	146	108	48	60	111	35		254
Bortfall, antal	5	1	0	1	4	1		6
Totalt, antal	151	109	48	61	115	36		260

Tabell 3.14 Substitutionsbehandling för opioidmissbruk. Andel per kön och åldersgrupp (C8a). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Nej	80	81	90	80	69	88		81
Ja, men inte för närvarande	11	9	6	11	17	5		10
Ja, har en pågående behandling	8	10	4	9	13	7		9
Procentbas, antal	282	207	101	85	166	137		489
Bortfall, antal	7	1	3	0	2	3		8
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

**Tabell 3.15 Läkemedelsbehandling för alkoholberoende.
Andel per kön och åldersgrupp (C9a). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Nej	60	69	83	79	60	45		64
Ja, men inte för närvarande	36	25	15	19	36	47		32
Ja, har en pågående behandling	4	6	2	3	5	8		5
Procentbas, antal	265	194	96	80	151	132		459
Bortfall, antal	24	14	8	5	17	8		38
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

Tabell 3.16 Senaste missbruksfria period. Andel per kön och åldersgrupp (C10a). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Mindre än 6 månader sedan	43	41	48	39	36	48		42
Mellan 6 månader och 1 år sedan	25	32	26	28	31	27		28
2 till 5 år sedan	20	20	22	23	23	12		20
Mer än 5 år sedan	9	4	2	6	7	12		7
Har aldrig haft någon missbruksfri period	3	3	2	4	3	3		3
Procentbas, antal	256	187	96	79	148	120		443
Bortfall, antal	33	21	8	6	20	20		54
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

4. Hälsa

SiS bedriver hälso- och sjukvård som är öppen och frivillig och följer gällande bestämmelser inom hälso- och sjukvården. LVM-hemmen ska ha tillgång till läkare med särskilda kunskaper som passar för verksamheten. De flesta klienter anger att de har haft någon form av hälsoproblem under de senaste sex månaderna före intagning på SiS. De fyra vanligaste hälsoproblemen för alla klienter i fallande ordning är: sömnstörningar, svårigheter att förstå/minnas eller koncentrera sig, värk/smärta och ångest. Kvinnor anger i högre utsträckning än män att de har haft psykosociala problem. Det gäller alla typer av psykosociala problem i formuläret förutom okontrollerat spelande. Hälften av kvinnorna uppger att de någon gång har försökt ta sitt liv och 58 procent uppger att de någon gång försökt skada sig själv. Motsvarande siffror för männen är 33 och 38 procent. Av samtliga klienter uppger 42 procent att de blivit diagnosticerade med ADHD/ADD, tillståndet är vanligast i åldersgrupperna 18–24 år (57 procent), 25–29 år (55 procent) och 30–44 år (51 procent) men mindre vanligt i åldersgruppen 45 år och äldre (13 procent).

TABELLFÖRTECKNING

Denna del besvaras av klienterna

Tabell 4.1	Klientens bedömning av sitt allmänna hälsotillstånd (D1)
Tabell 4.2	Röker dagligen (D2a)
Tabell 4.3	Snusar dagligen (D2b)
Tabell 4.4	Förekomst av hepatit eller HIV (D6a, D6b, D6d)
Tabell 4.5	Gravid vid intagning (D7a)
Tabell 4.6	Förekomst av hälsoproblem, senaste sex månaderna (D8a_1b-D8a_20b)
Tabell 4.7	Utretts för ADHD/ADD, Aspergers syndrom, Autism eller Tourettes syndrom (D11a_1a-D11a_4a)
Tabell 4.8	Fått diagnosen ADHD/ADD, Aspergers syndrom, Autism eller Tourettes syndrom (D11a_1b-D11a_4b)
Tabell 4.9	Olika typer av känslor eller handlingar som klienten har upplevt, någon gång (D12_1a-D12_10a)

TABELLER

Tabell 4.1 Klientens bedömning av sitt allmänna hälsotillstånd. Andel per kön och åldersgrupp (D1). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Mycket bra	11	11	12	10	9	14		11
Bra	36	33	34	29	36	37		35
Varken bra eller dåligt	35	34	33	43	35	31		35
Dåligt	14	15	14	13	14	16		14
Mycket dåligt	4	6	7	5	6	2		5
Procentbas, antal	264	195	98	79	150	132		459
Bortfall, antal	25	13	6	6	18	8		38
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

Tabell 4.2 Röker dagligen. Andel per kön och åldersgrupp (D2a). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år	45 år & äldre	
Ja	64	80	81	83	70	57	71
Nej	36	20	19	18	30	43	29
Procentbas, antal	266	196	98	80	152	132	462
Bortfall, antal	23	12	6	5	16	8	35
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140	497

Tabell 4.3 Snusar dagligen. Andel per kön och åldersgrupp (D2b). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år	45 år & äldre	
Ja	66	42	61	64	66	36	56
Nej	34	58	39	36	34	64	44
Procentbas, antal	266	196	98	80	152	132	462
Bortfall, antal	23	12	6	5	16	8	35
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140	497

**Tabell 4.4 Förekomst av hepatit och HIV.
Andel per kön och åldersgrupp (D6a, D6b, D6d). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år	45 år & äldre	
Hepatit B	2	1	0	0	2	3	2
Hepatit C	10	9	3	13	14	7	9
HIV/Aids	0	0	0	0	1	0	0

Det totala bortfallet för respektive fråga är 11,5 – 12,9 procent.

Tabell 4.5 Kvinnor gravida vid intagningen. Andel per åldersgrupp (D7a). Procent.

	Åldersgrupp				Samtliga
	18-24 år	25-29 år	30-44 år	45 år & äldre	
Ja	2	0	8	0	3
Nej	98	100	92	100	97
Procentbas, antal	57	35	63	50	205
Bortfall, antal	2	1	0	0	3
Totalt, antal	59	36	63	50	208

Tabell 4.6 Förekomst av olika typer av hälsoproblem de senaste sex månaderna. Andel per kön och åldersgrupp (D8a_1b – D8a_20b). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Sömnstörningar	81	82	81	90	89	69		81
Svårigheter med förståelse, minne eller koncentration	67	79	84	82	79	49		72
Annan värk/smärta	61	69	57	65	74	59		64
Ångest	59	71	73	75	72	41		64
Tandproblem	45	56	36	47	59	50		50
Huvudvärk/migrän	42	53	56	43	56	32		47
Syn-/hörselproblem	39	43	40	38	37	47		41
Depression	40	42	46	53	46	24		41
Social fobi	37	38	39	42	50	19		37
Rörlighets-/balansproblem	36	39	26	22	40	51		37
Hjärt-/blodtrycksproblem	34	37	31	28	32	45		35
Mag-/tarmbesvär	26	39	31	20	39	30		32
Tvångstankar	32	31	37	43	39	11		32
Allergi/astma	23	36	25	24	33	28		28
Hallucinationer	26	28	34	37	32	9		27
Problem med andra inre organ	18	19	10	14	20	27		19
Andra hälsoproblem	13	20	9	13	21	19		16
Epilepsi	10	12	11	12	15	6		11
Underlivsbesvär	5	14	13	6	9	8		9
Diabetes	8	3	2	3	5	12		6

Det totala bortfallet för respektive fråga är 7,4 – 9,1 procent.

Tabell 4.7 Utretts för ADHD/ADD, Aspergers syndrom, Autism eller Tourettes syndrom. Andel per kön och åldersgrupp (D11a_1a – D11a_4a). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
ADHD/ADD	51	52	66	65	64	16		51
Aspergers syndrom	13	14	10	16	23	3		13
Autism	18	20	20	31	24	4		19
Tourettes syndrom	5	4	4	8	6	1		4

Det totala bortfallet för respektive fråga är 7,8 – 9,3 procent.

Tabell 4.8 Fått diagnosen ADHD/ADD, Aspergers syndrom, Autism eller Tourettes syndrom. Andel per kön och åldersgrupp (D11a_1b – D11a_4b). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
ADHD	43	41	57	55	51	13		42
Aspergers syndrom	7	4	5	7	10	1		6
Autism	10	9	14	18	10	1		10
Tourettes syndrom	2	1	1	4	1	0		1

Det totala bortfallet för respektive fråga är 8,3 – 9,7 procent.

Tabell 4.9 Olika typer av känslor och handlingar som klienten någon gång har upplevt. Andel per kön och åldersgrupp (D12_1a – D12_10a). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Känt behov av att satsa mer och mer pengar på spel	21	12	18	20	24	8		17
Känt att mat, vikt eller träning kontrollerar livet	22	49	49	43	35	16		34
Kräkts för att bli av med mat hen just ätit	6	37	30	23	20	9		19
Haft fler sexualpartners än hen egentligen hade velat	19	37	36	32	28	16		27
Utsatt sig för risken att bli smittad av könssjukdomar	48	53	59	55	57	32		50
Tappat kontrollen över sin ilska och blivit våldsam	58	60	65	75	70	33		59
Känt att hen måste göra vissa saker på ett visst sätt för att dämpa oro eller ångest	37	49	49	57	50	18		42
Avsiktligt försökt skada sig själv	38	58	69	59	50	19		47
Känt att hen skulle vilja ta sitt eget liv	47	63	69	68	58	30		54
Försökt ta sitt eget liv	33	51	59	49	44	17		40

Det totala bortfallet för respektive fråga är 7,2 – 7,8 procent.

5. Kriminalitet

I avsnittet kriminalitet redogörs klienternas svar på frågor som rör klientens egen kriminalitet samt utsatthet för andras kriminella handlingar. Det är 76 procent av klienterna som uppger att de blivit utsatta för fysiskt våld, fördelat på män och kvinnor är siffrorna 72 respektive 82 procent. Det är 58 procent av klienterna som uppger att de blivit utsatta för hot och 70 procent av kvinnorna respektive 11 procent av männen uppger att de blivit utsatta för sexuella övergrepp. Drygt hälften uppger att de har utsatt någon annan för fysiskt våld, 45 procent uppger att de utsatt någon för hot och 1 procent av klienterna uppger att de har utsatt någon för sexuella övergrepp. Tre fjärdedelar av klienterna uppger att de någon gång blivit dömda för brott och ungefär en tredjedel uppger att de blivit dömda till fängelse eller rättspsykiatrisk vård. Det är vanligast att klienterna uppger att de någon gång dömts för narkotikabrott, följt av egendomsbrott, våldsbrott/rån och rattfylleri.

TABELLFÖRTECKNING

Denna del besvaras av klienterna

Tabell 5.1	Blivit utsatt för våld, hot eller sexuella övergrepp, någon gång (E1_1a-E1_3a)
Tabell 5.2	Utsatt någon för våld, hot eller sexuella övergrepp, någon gång (E2_1a-E2_3a)
Tabell 5.3	Blivit utsatt för våld, hot eller sexuella övergrepp, senaste sex månaderna (E1_1c-E1_3c)
Tabell 5.4	Utsatt någon för våld, hot eller sexuella övergrepp, senaste sex månaderna (E2_1c-E2_3c)
Tabell 5.5	Bevittnat att person i närhet utsatts för fysiskt våld, övergrepp eller hot (E3)
Tabell 5.6	Blivit dömd för brott, någon gång (E4a)
Tabell 5.7	Typ av brott klienter dömts för, någon gång (E4b_1a-E4b_5a)
Tabell 5.8	Blivit dömd till fängelse eller rättspsykiatrisk vård, någon gång (E5, E6)

TABELLER

Tabell 5.1 Någon gång blivit utsatt för våld, hot eller sexuella övergrepp. Andel per kön och åldersgrupp (E1_1a – E1_3a). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Fysiskt våld	72	82	74	83	89	58		76
Hot	50	67	58	64	71	38		58
Sexuella övergrepp	11	70	47	40	37	23		36

Det totala bortfallet för respektive fråga är 7,4 – 8,2 procent.

Tabell 5.2 Någon gång utsatt någon för våld, hot eller sexuella övergrepp. Andel per kön och åldersgrupp (E2_1a – E2_3a). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år	45 år & äldre	
Fysiskt våld	61	55	68	68	67	38	59
Hot	47	43	49	62	55	21	45
Sexuella övergrepp	2	1	0	1	1	2	1

Det totala bortfallet för respektive fråga är 7,4 – 8,5 procent.

Tabell 5.3 Under de senaste sex månaderna blivit utsatt för våld, hot eller sexuella övergrepp. Andel per kön och åldersgrupp (E1_1c – E1_3c). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år	45 år & äldre	
Fysiskt våld	20	32	31	39	27	11	25
Hot	13	27	21	23	22	11	19
Sexuella övergrepp	2	19	20	9	9	1	9

Det totala bortfallet för respektive fråga är 7,6 – 8,9 procent.

Tabell 5.4 Under de senaste sex månaderna utsatt någon för våld, hot eller sexuella övergrepp. Andel per kön och åldersgrupp (E2_1c – E2_3c). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år	45 år & äldre	
Fysiskt våld	15	20	23	25	20	5	17
Hot	16	21	23	33	19	5	18
Sexuella övergrepp	1	0	0	0	1	1	0

Det totala bortfallet för respektive fråga är 7,6 – 10,1 procent.

Tabell 5.5 Bevittnat att person i ens närhet utsatts för fysiskt våld, övergrepp eller hot. Andel per kön och åldersgrupp (E3). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år	45 år & äldre	
Nej	70	64	57	65	58	89	68
Ja, vid enstaka tillfälle	19	19	24	21	24	7	19
Ja, vid flera tillfällen	11	17	18	14	18	5	13
Procentbas, antal	263	194	98	80	147	132	457
Bortfall, antal	26	14	6	5	21	8	40
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140	497

**Tabell 5.6 Någon gång blivit dömd för något brott.
Andel per kön och åldersgrupp (E4a). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Ja	83	64	78	85	84	55		75
Nej	17	36	22	15	16	45		25
Procentbas, antal	286	207	104	85	165	139		493
Bortfall, antal	3	1	0	0	3	1		4
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

**Tabell 5.7 Typ av brott dömda klienter någon gång dömts för.
Andel per kön och åldersgrupp (E4b_1a – E4b_5a). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Narkotikabrott	76	84	86	93	91	39		79
Egendomsbrott	57	51	50	53	66	44		55
Världsbrott/rån	51	38	39	44	54	42		46
Rattfylleri	51	27	25	34	45	63		42
Övriga brott	48	33	32	51	52	28		42

Det totala bortfallet för respektive fråga är 7,9 – 8,7 procent.

**Tabell 5.8 Någon gång blivit dömd till fängelse eller rättspsykiatrisk vård.
Andel per kön och åldersgrupp (E5, E6). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Fängelse	45	19	12	35	46	36		34
Rättspsykiatrisk vård	1	0	1	1	1	1		1

Det totala bortfallet för respektive fråga är 2,0 – 2,4 procent.

6. Uppväxt

Många av klienterna har upplevt svårigheter under uppväxten. På frågor om olika problem i uppväxtmiljön anger nästan hälften förekomst av skadligt bruk och beroende, 43 procent förekomst av psykiska problem och 39 procent förekomst av misshandel/våld under uppväxten. Kvinnorna rapporterar jämfört med männen mer problem i samtliga kategorier. Nästan en tredjedel av klienterna har varit placerade i familjehem under uppväxten.

TABELLFÖRTECKNING

Denna del besvaras av klienterna

Tabell 6.1 Varit placerad i familjehem, någon gång (F5a)

Tabell 6.2 Förekomst av olika problem i uppväxtmiljön (F6)

TABELLER

**Tabell 6.1 Någon gång varit placerad i familjehem under uppväxten.
Andel per kön och åldersgrupp (F5a). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Ja	28	32	37	36	34	15		30
Nej	72	68	63	64	66	85		70
Procentbas, antal	284	207	103	85	167	136		491
Bortfall, antal	5	1	1	0	1	4		6
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

**Tabell 6.2 Förekomst av olika problem i uppväxtmiljön.
Andel per kön och åldersgrupp (F6). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Missbruk	43	54	48	56	53	36		47
Psykiska problem	33	57	63	56	47	17		43
Misshandel/våld	30	51	52	43	43	22		39

Det totala bortfallet för respektive fråga är 8,0 – 8,7 procent.

7. Relationer

En fjärdedel av klienterna uppger att de har minderåriga barn där 21 procent av kvinnorna och 7 procent av männen uppger att de har vårdnad om sina barn. Det är 2 procent av klienterna som bor med sina barn. En fjärdedel av männen uppger att de någon gång blivit utsatta för våld, hot eller övergrepp av någon närstående och 61 procent av kvinnorna uppger detsamma. Det är 28 procent av kvinnorna och 22 procent av männen som uppger att de någon gång har utsatt någon närstående för våld, hot eller övergrepp. Andelen kvinnor som någon gång utfört en sexuell handling mot ersättning är högre än andelen män, 35 respektive 7 procent.

TABELLFÖRTECKNING

Denna del besvaras av klienterna

- Tabell 7.1 Klienter med barn under 18 år (G2)
 Tabell 7.2 Lever med och har vårdnad av barn under 18 år (G5)
 Tabell 7.3 Utfört sexuell handling mot ersättning (G10)
 Tabell 7.4 Blivit utsatt för våld, hot eller övergrepp av någon närstående (G11)
 Tabell 7.5 Utsatt någon närstående för våld, hot eller övergrepp (G12)

TABELLER

Tabell 7.1 Klienter med barn under 18 år. Andel per kön och åldersgrupp (G2). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Ja	22	32	10	20	47	17		26
Nej	78	68	90	80	53	83		74
Procentbas, antal	283	207	102	83	165	140		490
Bortfall, antal	6	1	2	2	3	0		7
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

Tabell 7.2 Klienter som lever med och klienter som har vårdnad om barn under 18 år. Andel per kön och åldersgrupp (G5). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Lever med barn	1	3	0	2	4	1		2
Har vårdnad om barn	7	21	5	13	22	7		13

Det totala bortfallet för respektive fråga är 1,8 – 2,2 procent.

Tabell 7.3 Utfört sexuell handling mot ersättning. Andel per kön och åldersgrupp (G10). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Någon gång	7	35	32	25	16	8		19
Senaste sex månaderna	2	15	11	15	6	1		7

Det totala bortfallet för respektive fråga är 8,5 – 8,7 procent.

Tabell 7.4 Blivit utsatt för våld, hot eller övergrepp av någon närstående. Andel per kön och åldersgrupp (G11). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Någon gång	24	61	47	48	47	20		39
Senaste sex månaderna	5	20	13	19	12	4		11

Det totala bortfallet för respektive fråga är 8,0 – 8,7 procent.

Tabell 7.5 Utsatt någon närstående för våld, hot eller övergrepp. Andel per kön och åldersgrupp (G12). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Någon gång	22	28	31	35	28	8		24
Senaste sex månaderna	6	12	12	14	9	2		8

Det totala bortfallet för respektive fråga är 7,8 – 8,0 procent.

8. Boende

Det är vanligt att LVM-klienter lever i en socialt utsatt situation. Nästan en tredjedel av klienterna har någon gång vräkts från en bostad och 13 procent av kvinnorna och 12 procent av männen uppger att de var bostadslösa under halvåret före intagningen på SiS. Det är 45 procent av klienterna som uppger att de bodde i en egen bostad.

TABELLFÖRTECKNING

Denna del besvaras av klienterna

Tabell 8.1 Ägt bostad eller haft förstahandskontrakt (H1)

Tabell 8.2 Hur klienten huvudsakligen bott, senaste sex månaderna (H2a_1)

Tabell 8.3 Någon gång blivit vräkt (H3)

TABELLER

**Tabell 8.1 Ägt bostad eller haft förstahandskontrakt.
Andel per kön och åldersgrupp (H1). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Ja	73	78	49	58	83	96		75
Nej	27	22	51	43	17	4		25
Procentbas, antal	264	194	96	80	151	131		458
Bortfall, antal	25	14	8	5	17	9		39
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

**Tabell 8.2 Hur klienten huvudsakligen bott de senaste sex månaderna.
Andel per kön och åldersgrupp (H2a_1). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Egen bostad	43	47	23	31	42	72		45
Annat ordnat boende	23	21	35	31	17	12		22
Stödboende	11	9	18	6	11	5		10
Bostadslös	12	13	11	19	17	4		12
Övrigt boende	11	12	13	13	13	7		11
Procentbas, antal	285	208	104	84	166	139		493
Bortfall, antal	4	0	0	1	2	1		4
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

Tabell 8.3 Någon gång blivit vräkt. Andel per kön och åldersgrupp (H3). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Ja	28	35	19	30	44	27		31
Nej	72	65	81	70	56	73		69
Procentbas, antal	261	193	96	77	149	132		454
Bortfall, antal	28	15	8	8	19	8		43
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

9. Utbildning och försörjning

Drygt hälften av klienterna har fullföljt gymnasium, fackskola eller högre utbildning medan 20 procent saknar grundskola, folkskola eller motsvarande. Drygt en femtedel av klienterna uppger att de har läs- eller skrivsvårigheter. Närmare hälften av klienterna får sin huvudsakliga försörjning genom stöd från socialtjänsten eller ersättning från försäkringskassan. Det är 14 procent av klienterna som uppger att de försörjer sig genom kriminella handlingar, flest i åldern 30–44 år och endast ett fåtal bland de som är 45 år och äldre. Mer än hälften (55 procent) av klienterna uppger att de har skulder i form av lån/krediter och 27 procent har skulder i form av skadestånd.

TABELLFÖRTECKNING

Denna del besvaras av klienterna

- Tabell 9.1 Högsta fullföljda utbildningsnivå (I1)
 Tabell 9.2 Läs- eller skrivsvårigheter (I3)
 Tabell 9.3 Huvudsakligt försörjningssätt, senaste sex månaderna (I5a_1)
 Tabell 9.4 När klienten senast hade ett regelbundet arbete (I6c)
 Tabell 9.5 Typ av skulder (I8b)

TABELLER

Tabell 9.1 Högsta fullföljda utbildningsnivå. Andel per kön och åldersgrupp (I1). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Inte fullföljd folkskola, grundskola eller motsvarande	22	17	27	27	19	11		20
Folkskola, grundskola eller motsvarande	26	25	33	35	22	20		26
Gymnasium, fackskola eller motsvarande	40	37	37	32	43	40		39
Eftergymnasial utbildning/högskola	12	21	4	6	17	29		16
Procentbas, antal	283	207	104	84	166	136		490
Bortfall, antal	6	1	0	1	2	4		7
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

Tabell 9.2 Läs- eller skrivsvårigheter. Andel per kön och åldersgrupp (I3). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Ja	24	16	19	28	24	15		21
Nej	76	84	81	73	76	85		79
Procentbas, antal	264	193	96	80	151	130		457
Bortfall, antal	25	15	8	5	17	10		40
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

**Tabell 9.3 Huvudsakligt försörjningssätt de senaste sex månaderna.
Andel per kön och åldersgrupp (I5a_1). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Lön, a-kassa	11	13	17	9	8	14		12
Ekonomiskt bistånd	30	30	27	38	36	21		30
Pension	14	5	0	0	4	30		10
Ersättning från Försäkringskassan	15	24	19	19	17	21		19
Kriminalitet	16	12	18	18	20	3		14
Annat	14	16	20	16	14	12		15
Procentbas, antal	286	206	102	85	166	139		492
Bortfall, antal	3	2	2	0	2	1		5
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

**Tabell 9.4 När klienten senast hade ett regelbundet arbete.
Andel per kön och åldersgrupp (I6c). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Under det senaste året	17	17	31	12	13	14		17
1-2 år sedan	18	19	22	19	24	9		18
3-5 år sedan	19	19	9	28	22	18		19
6-10 år sedan	15	13	2	17	15	20		14
Mer än 10 år sedan	19	12	0	4	13	38		16
Har aldrig arbetat regelbundet	13	20	36	21	13	1		16
Procentbas, antal	258	186	94	78	142	130		444
Bortfall, antal	31	22	10	7	26	10		53
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

Tabell 9.5 Typ av skulder. Andel per kön och åldersgrupp (I8b). Procent.

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Hyresskuld	21	28	18	21	28	25		24
Drogskuld	18	15	28	21	17	4		17
Lån/krediter	53	57	45	53	60	56		55
Spelskuld	2	2	0	4	2	2		2
Underhållsbidrag	14	7	2	9	20	9		11
Skadestånd	34	17	26	32	31	16		27
Annan skuld	39	33	36	40	40	30		36

Det totala bortfallet för respektive fråga är 29,0 – 29,8 procent.

I 0. Sysselsättning och fritid

Den vanligaste sysselsättningen bland LVM-klienterna de senaste sex månaderna är missbruk/kriminalitet (50 procent). Det är 18 procent som varit i vård eller behandling, 11 procent som arbetat, 4 procent som varit arbetssökande och 2 procent som studerat.

TABELLFÖRTECKNING

Denna del besvaras av klienterna

Tabell 10.1 Huvudsaklig sysselsättning, senaste sex månaderna (J1a_1)

TABELLER

**Tabell 10.1 Huvudsaklig sysselsättning de senaste sex månaderna.
Andel per kön och åldersgrupp (J1a_1). Procent.**

	Kön		Åldersgrupp				45 år & äldre	Samtliga
	Man	Kvinna	18-24 år	25-29 år	30-44 år			
Arbetat	10	13	11	6	8	19		11
Studerat	2	2	3	1	2	1		2
Varit i vård eller behandling	20	15	17	11	19	23		18
Sökt arbete	5	3	3	0	3	9		4
Missbruk/kriminalitet	49	53	54	74	54	29		50
Annat	15	14	13	8	14	19		14
Procentbas, antal	287	205	102	84	167	139		492
Bortfall, antal	2	3	2	1	1	1		5
Totalt, antal	289	208	104	85	168	140		497

Referenser

SFS 1988:870. *Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall*. Stockholm: Socialdepartementet. (https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-1988870-om-var-d-av-missbrukare-i-vissa-fall_sfs-1988-870.)

Socialstyrelsen. (2021). *LVM – Handbok för socialtjänsten*.

Statens institutionsstyrelse. (2023). *Behandlingsmetoder*.

(<https://www.stat-inst.se/var-verksamhet/behandlingsmetoder/>).

Statens institutionsstyrelse. (2022). *Riktlinjer för arbete med kunskapsbaserade program*. Dnr 1.4.2-904-2022.

Statens institutionsstyrelse. (2020). *Rutin för behandlingsplanering LVM*. Dnr 1.4.2-6806-2020.

Statens institutionsstyrelse. (2018). *Rutin för SiS utredning LVM*.

Statens institutionsstyrelse. (2024). *SiS i korthet 2023*.

Statens institutionsstyrelse. (2017). *SiS-DOK. Manual med anvisningar till formulären*.

Statens institutionsstyrelse. (2024). *SiS årsredovisning 2023*.

